

مطالعه‌ی تطبیقی برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در ایران و استرالیا

حسین آهن جان^۱، رامین کمیزی^۲، فرحناز نظری^۳

چکیده

یکی از کارکردهای مطالعات تطبیقی، بررسی برنامه‌های آموزشی کشورهای دیگر، و دستیابی به اطلاعاتی است که بر اساس آن بتوان به اصلاح و بهبود برنامه‌ی درسی موجود و یا تدوین برنامه‌ی درسی جدید و بومی سازی شده اقدام کرد. از آنجا که کشورهای توسعه یافته نظیر استرالیا در برنامه‌ی درس تربیت بدنی خود به اهداف و حوزه‌های مفهومی توجه کرده‌اند، بر همین اساس، هدف از این پژوهش، مطالعه‌ی تطبیقی برنامه‌ی آموزش درس تربیت بدنی دوره‌ی ابتدایی ایران و استرالیا می‌باشد. اهداف ویژه‌ی تحقیق نیز براساس متغیرهای تحقیق شامل؛ توصیف و مقایسه عناصر برنامه‌ی درس تربیت بدنی این دو کشور از جمله؛ اهداف، محتوا، زمان اختصاص یافته به این درس و روش‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان برای اجرای درس تربیت بدنی، به منظور پیشنهاد الگوهای موفق جهت اجرا در برنامه‌ی درس تربیت بدنی دوره‌ی ابتدایی ایران است. این مطالعه از نوع پژوهش‌های توصیفی - تحلیلی بوده و با استفاده از روش جرج بردی به سؤالات پژوهش پاسخ داده شده‌است. جامعه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش نیز، برنامه‌ی درس تربیت بدنی دو کشور ایران و استرالیا را شامل می‌شود. نتایج حاصله نشان می‌دهد، گسترش و استفاده از مهارت‌های فردی و اجتماعی و همچنین بکارگیری تدابیری به منظور ارتقای حس هویت فردی در برنامه‌ی درسی تربیت بدنی، سبب ساز بهبود یافتن روحی به منظور ایجاد ارتباطات مثبت می‌شود.

واژگان کلیدی: برنامه‌ی درسی، تربیت بدنی، ایران، استرالیا

مقدمه

تمام آموزش‌های فیزیکی و بهداشتی جزء مهارت‌های اکتسابی هستند و مفاهیم و تدابیر مرتبط با این قضیه دانش - آموزان را واجد صلاحیت می‌کند تا شرکت فعال در تمامی فعالیت‌های فیزیکی داشته باشند. این فعالیت‌ها واسطه‌ای

^۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی - دانشگاه خوارزمی و دبیر آموزش و پرورش hosseinahanjan@gmail.com

^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

^۳ - کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی - مدرس دانشگاه فرهنگیان

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

قدرتمند برای یادگیری مهارت‌های فردی، میان فردی، رفتاری، اجتماعی و مهارت‌های شناختی هستند و در برنامه‌ی آموزش تربیت بدنی کشورهای توسعه یافته به اهداف و حوزه‌های مفهومی توجه ویژه‌ای شده‌است.

وست و بوچر (۲۰۰۳)، تربیت بدنی را به عنوان فرآیند آموزشی تعریف کرده‌اند که در آن فعالیت جسمانی، به عنوان راهی برای کمک به دانش‌آموزان به منظور کسب مهارت‌ها، آمادگی، دانش و نگرش مثبت در جهت رشد مطلوب و تندرستی استفاده می‌شود. [۲].

این در حالی است که کاهش الگوی حرکتی بچه‌ها به‌ویژه در دوران طلایی رشد، یعنی ۱۱ تا ۱۶ سالگی از مهم‌ترین نگرانی‌های بهداشتی حال حاضر دنیاست. اکثر مطالعات نشان می‌دهند الگوهای فعالیت دوران کودکی تا حد قابل ملاحظه‌ای الگوها و سطح فعالیت آینده‌ی افراد بالغ را تعیین می‌کنند [۳]. و افزایش بروز ناتوانی، به ویژه در کشورهای در حال رشد، می‌تواند بار بیشتری را بر دوش دولت‌ها و سیستم مراقبت‌های بهداشتی بگذارد [۴]. به همین علت، درس تربیت بدنی بخش لازم و سازنده‌ای را در برنامه‌ی آموزشی مدرسه‌ها تشکیل می‌دهد؛ به طوری که پژوهشگران نشان داده‌اند که فعالیت جسمانی منظم، حافظه و توان یادگیری دانش‌آموزان را زیاد می‌کند، آنها بهتر می‌توانند حواس خود را متمرکز کنند و توانایی‌های حل مسأله خود را افزایش دهند. درس تربیت بدنی به دانش‌آموزان می‌آموزد که چگونه تحرک و فعالیت جسمانی را با فعالیت روزانه خود درآمیزند و از شیوه‌ی زندگی فعال و سالمی پیروی کنند و به گونه‌ای پرورش یابند که بتوانند با چالش‌های اجتماعی برخورد مناسب داشته باشند [۵]. توجه افراد و سازمان‌ها به درس تربیت بدنی در مدارس تا آنجا افزایش یافته که در ماده‌ی اول منشور یونسکو برای تربیت بدنی و ورزش از آن به عنوان حق بنیادی تمام کودکان و نوجوانان نام برده شده‌است که باید از طریق فراهم کردن فرصت‌های تمرین در نظام آموزش حمایت شود. ماده‌ی دوم این منشور تأکید دارد که مؤسسات مالی هر کشور برای بهبود و توسعه‌ی تربیت بدنی به منظور ایجاد تعادل و تقویت رابطه‌ی بین فعالیت جسمانی و دیگر اجزای آموزش و پرورش تلاش کنند [۶]. با وجود واقعیت‌های یاد شده، باید بپذیریم که گسترش برنامه‌های تربیت بدنی در مدارس کشور به امکانات مالی و انسانی مطلوب و برنامه‌ریزی دقیق و اصولی نیاز دارد، اما شواهد موجود نشان از عدم برنامه‌ریزی مطلوب در زمینه‌ی اصول و اهداف کلی تربیت بدنی در آموزش و پرورش، کمبود معلم ورزش، محدود بودن ساعت درس ورزش، کمبود کتاب‌های علمی و دشواری دسترسی به آنها، عدم تخصص کافی و کمبود دانش و آگاهی معلمان در زمینه‌ی تربیت بدنی، کمبود تجهیزات، وسایل و مکان‌های ورزشی کافی و استاندارد و ضعف مدیریت یا عدم همکاری مدیران طی سال‌های گذشته است [۷]. هاشمی بنی (۱۳۷۹) در تحقیقی نتیجه گرفت که کمبود دبیران تربیت بدنی متخصص و کارآمد، دایر نبودن کانون‌های ورزشی مجاز در سطح مدارس، پایین بودن انگیزه تدریس در معلمان تربیت بدنی، کمبود امکانات، تجهیزات و فضاهای ورزشی، پایین بودن کیفیت برنامه‌های ورزشی، عدم تمهیدات لازم مدیران نسبت به اجرای صحیح درس تربیت بدنی، عدم تناسب تعداد دانش‌آموزان با امکانات و تجهیزات ورزشی، عواملی هستند که در عدم اجرای مطلوب درس تربیت بدنی از اهمیت بیشتری برخوردارند [۸].

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

از سوی دیگر، آموزش مرتبط با تربیت بدنی و بهداشت در استرالیا، موقعیت منحصر به فردی را برای آموزش زندگی سالم و سلامتی مادام العمر فراهم می‌آورد. آموزش تربیت بدنی بهداشت یادگیری تجربی را با برنامه‌ای که مرتبط، چالش برانگیز، منطبق با نیازهای روز، متضمن فعالیت‌های جسمانی، لذت بخش و متناسب با رشد آن‌ها باشد را پیشنهاد می‌کند. اهمیت و ارزش قایل شدن برای مقاصد فعالیت فیزیکی و ورزشی در جامعه استرالیا و جهان از دیگر حوزه‌های آموزش فعالیت فیزیکی است. آموزش فیزیکی و بهداشت، نشانگر چگونگی فاکتورهای قبیل: بیولوژیکی، جنسیت، فرهنگ، اخلاق، جایگاه‌های اجتماعی و اقتصادی، محیط فیزیکی روانی - اجتماعی و همچنین موقعیت جغرافیایی هستند که بر سلامت اثر می‌گذارند. [۹]

با توجه به مطالب فوق، در پژوهش حاضر، به توصیف و مقایسه برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در ایران و استرالیا پرداخته شده‌است، به امید این که گامی در جهت برنامه‌ریزی تربیت بدنی ایران برداشته شود. پرسش‌های پژوهش شامل توصیف و مقایسه متغیرهای برنامه‌ی درسی تربیت بدنی دوره‌ی ابتدایی در ایران و استرالیا است. این پرسش‌ها عبارتند از:

۱. اهداف و استانداردهای برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی در کشورهای ایران و استرالیا چگونه است؟
۲. محتوای برنامه‌ی درس تربیت بدنی در ایران و استرالیا چیست؟
۳. زمان اختصاص یافته و راهبردهای ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در برنامه‌ی درس تربیت بدنی ایران و استرالیا به چه صورت است؟
۴. مهم‌ترین راهکارهایی که به ارتقای وضعیت آموزش تربیت بدنی ایران منتهی می‌شوند کدامند؟

روش پژوهش

روش بکار گرفته‌شده در این پژوهش، روش توصیفی - تحلیلی است که با توجه به اینکه از انواع مطالعات توصیفی، مطالعه تطبیقی برگزیده شده، بررسی مقوله‌ها در چهار مرحله‌ی توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه، انجام شده‌است. این روش برگرفته از روش مطالعه‌ی تطبیقی جرج بردی لهستانی است که شیوه‌ی تحقیقات تطبیقی را تبیین کرده‌است.

جامعه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش نیز، برنامه‌ی درس تربیت بدنی دو کشور ایران و استرالیا را شامل می‌شود و متغیرهای تحقیق شامل؛ توصیف و مقایسه عناصر برنامه‌ی درس تربیت بدنی این دو کشور از جمله؛ اهداف، محتوا، زمان اختصاص یافته به این درس و روش‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان برای اجرای درس تربیت بدنی، به منظور پیشنهاد الگوهای موفق جهت اجرا در برنامه‌ی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی ایران است.

یافته‌ها

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

سؤال اول: اهداف و استانداردهای برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی در کشورهای ایران و استرالیا چگونه است؟

اهداف و استانداردهای برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در ایران

در ایران اهداف آموزشی در سه حیطه‌ی دانشی، نگرشی و مهارتی عبارت است از:

حیطه‌ی دانشی

۱- افزایش دانش و اطلاعات مربوط به آمادگی جسمانی و تمرین و به کارگیری این دانش

۲- افزایش دانش و اطلاعات مربوط به سلامتی، بهداشت، ایمنی، فعالیت جسمانی، تغذیه و به کارگیری این دانش

۳- افزایش دانش و اطلاعات مربوط به مهارت‌های حرکتی و ورزشی، توانایی تحلیل حرکات و اجزای حرکت، فراگیری شیوه‌ها و راهبردهای بازی و به کارگیری دانش

حیطه‌ی نگرشی

۴- توسعه‌ی نگرش مثبت نسبت به فعالیت‌های جسمانی و علاقه‌مندی به شرکت در بازی‌های جسمانی و انواع ورزش‌ها و ارزش قائل شدن برای فعالیت جسمانی منظم و عادت‌های سلامتی

۵- توسعه‌ی نگرش مثبت نسبت به قوانین بازی و احترام و عمل به آن و نشان دادن رفتار مسئولانه در موقعیت‌های بازی و ورزشی

۶- توسعه نگرش مثبت نسبت به ارزش‌های اجتماعی شامل فرهنگ جامعه، حس همکاری گروهی، مسئولیت‌پذیری، نظم و انضباط اجتماعی، احترام به تفاوت‌های فردی و توانایی برقراری روابط مثبت با دیگران

حیطه‌ی مهارتی

۱- یادگیری مهارت‌های بنیادی حرکتی و جسمانی و به کارگیری آن‌ها در موقعیت‌های زندگی و ورزشی و اجرای فعالیت‌های جسمی

۲- کسب آمادگی جسمانی

۳- یادگیری مهارت‌های ورزشی

اهداف و استانداردهای برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در استرالیا

برنامه‌ی درسی آموزش بهداشت و تربیت بدنی در استرالیا دارای ۲ استاندارد مرتبط به هم برای دانش‌آموزان است:

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

۱- سلامت فردی و اجتماعی

۲- فعالیت و جنبش فیزیکی

هر دو استاندارد بر آن است که از معلمان در برنامه‌ی جامع و آموزش مداوم و برنامه‌های یادگیری که بین بهداشت و سلامت و یادگیری فیزیکی تعادل ایجاد می‌کند حمایت کند. این دو استاندارد بین دانش و مهارت‌های بهداشتی و فیزیکی ارتباط ایجاد می‌کند. در ارتقای برنامه‌ی درسی، نویسندگان برنامه‌ی درسی می‌بایست بین اهمیت بهداشت و سلامت و یادگیری فیزیکی تعادل ایجاد میکنند، حمایت کند.

به عنوان مثال: اصول آموزش و تغذیه را ترکیب کنند تا عملکرد دانش‌آموزان را در فعالیت فیزیکی بهینه کنند یا اینکه به گسترش و تحکیم سطوح مهارت‌های فردی و اجتماعی در خلال مشارکت در فعالیت‌های فیزیکی پردازند. این مسئله، این اطمینان را ایجاد می‌کند که بین دانش، فهم و مهارت‌های بهداشتی و آموزشی فیزیکی و توانمندی‌های عمومی ارتباط ایجاد می‌کند که بسیار واضح است که این مسئله برای رشد، آموزش و برنامه‌های یادگیری معلمان مؤثر است.

برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی در مدارس استرالیا بسیار منعطف است که این اطمینان را ایجاد می‌کند که یادگیری بهداشت و تربیت بدنی بسیار معنادار و مرتبط با همه‌ی دانش‌آموزان است و دانش، فهم و مهارت‌های ویژه را به هم مرتبط می‌سازد.

سلامت فردی و اجتماعی

دانش، فهم و مهارت‌های فردی و اجتماعی و حوزه‌ی سلامت جامعه نشان دهنده آن است که بهداشت در بر دارنده‌ی ابعاد فیزیکی، اجتماعی، عاطفی، ذهنی و روحی است و جایگاه‌های متنوع سلامت در میان این ابعاد است. دانش‌آموزان در این برنامه فاکتورهای فردی، زمینه‌ای و فعالیت‌های گروهی، گونه‌های سلامت بهتر شدن، امنیت و مشارکت در فعالیت‌های فیزیکی را تمرین می‌کند. دانش‌آموزان به گسترش، ارزیابی بازخورد از ارتقا سلامت خود و دیگران خواهند می‌پردازند و پویایی و سلامت را برای تمام عمر به همراه خواهند داشت.

حوزه‌های مرتبط با سلامت در برنامه‌ی درسی حوزه‌های مطالعاتی از قبیل: پزشکی، سلامت جامعه، سلامت اجتماعی، تغذیه، سلامت روانی و ارتقاء سلامت را در بر می‌گیرد.

حوزه‌های سلامت فردی و اجتماعی با دانش و فهم و مهارت‌هایی که در بردارنده‌ی حس مثبت از خود هستند ارتقا می‌یابد و دانش‌آموزان به این واسطه به حوادث و اتفاقات زندگی واکنش نشان می‌دهند و درگیر یادگیری مادام‌العمر

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

که سلامت و تندرستی را ارتقا می‌دهند می‌شوند. یک سطح از رشد مرتبط می‌شود با مسائل سلامت در عصر حاضر که می‌بایست علل شیوع این مسائل سنجیده شود.

دانش‌آموزان در رابطه با استراتژی‌های بازدارنده فردی و اجتماعی و تأثیر گذاری آن می‌آموزند. دانش‌آموزان منبع اطلاعاتی سنجش سلامت هستند و تأثیر آنها بر سلامت فردی و اجتماعی، امنیت و فعالیت فیزیکی سنجیده می‌شود. دانش‌آموزان ارتباطات مؤثر، مهارت‌های ایجاد هدف را به همان‌گونه که آن را در ارتباطات خانوادگی، مدرسه، گروه همسالان و مجموعه‌های اجتماعی پایه‌ریزی می‌کنند، از سلامت و رفتارهای ایمن مراقبت می‌کنند و قادر خواهند بود به آن عمل کنند.

فعالیت و جنبش‌های فیزیکی

جنبش هسته‌ای مرکزی آموزش تربیت بدنی است و به عنوان یک مهارت، مفهوم و استراتژی نیازمند مشارکت و افزایش عملکرد در فعالیت‌های فیزیکی است و وسیله‌ای است که باعث بهینه‌سازی سلامت می‌شود. و درحقیقت واسطه‌ای برای یادگیری در برنامه‌ی درسی است.

مفاهیم فعالیت‌های فیزیکی با چندین علم مرتبط است: بیو فیزیک (فیزیولوژی ورزشی، بیومکانیک، حرکات اصلاحی) فرهنگ اجتماعی (تاریخ، اجتماعی، مطالعات فرهنگی) و علوم رفتاری (روانشناسی، ارتقای سلامت).

دانش‌آموزان می‌توانند صلاحیت‌های فیزیکی را در هر سطح از فعالیت فیزیکی در محیط‌ها و زمینه‌های متنوع با استفاده از موارد فوق داشته‌باشد. در زمینه‌های فعالیت فیزیکی، دانش‌آموزان به گسترش و باز تعریف ارتباطاتشان، تصمیم‌سازی‌هایشان و مهارت‌های خود مدیریتی‌شان و همچنین یادگیری ریسک‌پذیری و مسئولیت‌پذیری در برابر امنیت خود و دیگران می‌پردازند. دانش‌آموزان دانش و فهم و مهارت‌های ویژه را با تجربه یک سطح از فعالیت‌های فیزیکی که در سطح فردی و گروهی انجام می‌دهند می‌آموزند.

در ارزشیابی و بازخورد دانش‌آموزان به تخمین عملکرد و رشد و فهم و مهارت‌های نشان داده خود و دیگران می‌پردازند. این فاکتورها یا تسهیل‌گر، بازدارنده‌ی مشارکت و عملکرد هستند و دانش‌آموزان مفهوم فعالیت فیزیکی و ورزشی را در زندگی شخصی به همان خوبی که در سطح محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی وجود دارند می‌فهمند و نقش‌های متنوعی که به واسطه‌ی سازمان‌های ورزشی تکمیل می‌شوند را متوجه می‌شوند.

در یک نگاه کلی اهداف و استانداردهای برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در استرالیا را می‌توان در حیطه‌های مختلف رفتاری به صورت زیر بیان کرد:

حیطه‌ی دانشی

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

۱- گسترش دانش و توانایی‌های فردی و اجتماعی دانش‌آموزان نسبت به سلامت و بهداشت و فعالیت‌های جسمانی سالم

۲- افزایش دانش مربوط به مهارت‌های ورزشی و حرکتی

حیطه‌ی نگرشی

۳- توسعه‌ی نگرش مثبت نسبت به ارزش‌های اجتماعی شامل: فرهنگ جامعه، حس همکاری گروهی، مسئولیت پذیری، نظم و انضباط اجتماعی و توانایی برقراری روابط مثبت با دیگران

۴- مواجه شدن با فرصت‌های نظامند، که امکان لذت بردن از تجربه‌های فیزیکی شامل: اهمیت فردی، اجتماعی، فرهنگی و پیامدهای فعالیت‌های فیزیکی شوند.

حیطه‌ی مهارتی

۵- انجام، پذیرش و ارزیابی مهارت‌های حرکتی، مفاهیم و تدابیر آگاهانه به منظور پاسخ‌های خلاقانه و کسب صلاحیت در انجام فعالیت‌های فیزیکی

۶- توانایی ارزیابی و تولید اطلاعات به منظور حفظ و ارتقای سلامت خود و دیگران

سؤال دوم: محتوای برنامه‌ی درس تربیت بدنی در ایران و استرالیا چیست؟

۳-۳ محتوای درس تربیت بدنی در ایران

از مهم‌ترین فعالیت‌های درس تربیت بدنی در ایران عبارتند از:

جدول (۱): محتوای درس تربیت بدنی در ایران به تفکیک مقاطع مختلف ابتدایی

مقاطع	محتوای آموزشی
پیش از دبستان	- آموزش نرمش و حرکات جنبشی (کششی، پرش، ایستادن، راه رفتن، دویدن، چرخش و...) - آموزش مقدماتی ژیمناستیک و آمادگی جسمانی
اول ابتدایی	- آموزش نرمش و حرکات پایه عمومی، آشنایی با انواع رشته‌های توپی و حرکات برای آمادگی جسمانی

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education
(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

- آموزش سطح یک ژیمناستیک	
- حرکات عمومی و انعطافی و آشنایی با رشته دو و میدانی - آموزش مقدماتی و سطح ۱ ژیمناستیک و حرکات ایستگاهی ژیمناستیک و انعطافی اختصاصی ژیمناستیک	دوم ابتدایی
- آموزش و آشنایی با رشته و زمین‌های مرتبط با رشته‌های (فوتسال، والیبال، بسکتبال، بدمینتون) - آمادگی عمومی و تست آمادگی جسمانی	سوم ابتدایی
- آموزش و تمرین رشته‌های (فوتسال، بسکتبال، والیبال، بدمینتون) - آموزش طناب زنی و آمادگی جسمانی و تست‌های مرتبط	چهارم ابتدایی
- آموزش و تمرین رشته‌های (فوتسال، بسکتبال، والیبال، بدمینتون) - آموزش تنیس روی میز و تمرین و ارزیابی رشته و آمادگی جسمانی	پنجم ابتدایی
- آموزش و تمرین رشته‌های (فوتسال، بسکتبال، والیبال، بدمینتون) - آموزش دو و میدانی و تمرین و ارزیابی رشته و آمادگی جسمانی	ششم ابتدایی

۳-۴ محتوای درس تربیت بدنی در استرالیا

۱- بازی‌های جسمانی و پرورشی

۲- آموزش و تمرین مهارت‌های ورزشی پایه و مقدمات ورزش‌ها

۳- ژیمناستیک

۴- رقص

۵- آموزش نظری مهارت‌های فردی و اجتماعی

۶- آموزش نظری اصول سلامتی، فعالیت جسمانی و تمرین، اصول ایمنی زندگی و ورزش، تغذیه مناسب، بهداشت و

رعایت آن

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

سؤال سوم: زمان اختصاص یافته و راهبردهای ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در برنامه‌ی درس تربیت بدنی ایران و استرالیا به چه صورت است؟

زمان درس تربیت بدنی در ایران و استرالیا

اطلاعات مربوط به ساعات هفتگی درس تربیت بدنی این دو کشور در مقاطع ابتدایی به شرح زیر است:

جدول (۲): مقایسه‌ی ساعات درس تربیت بدنی در مقاطع ابتدایی ایران و استرالیا

کشورها	تعداد ساعات درس تربیت بدنی در هفته	تعداد کل ساعات دروس در هفته	درصد ساعات تربیت بدنی نسبت به کل دروس
ایران	۲	۳۶/۵	٪۷/۵
استرالیا	۲/۳۲	۲۶/۰۵	٪۹/۰۳

- جدول (۲) نشان می‌دهد که تعداد ساعات و درصد زمان درس تربیت بدنی در ایران کمتر از میانگین آن در استرالیا است.

روش ارزشیابی درس تربیت بدنی در ایران

با توجه به نظام ارزشیابی توصیفی در ایران، معیارهای ارزشیابی دانش‌آموزان در حیطه‌های مختلف، به شرح زیر می‌باشد:

جدول (۳): ارزشیابی توصیفی درس تربیت بدنی در ایران

بارم بندی				موضوعات	حوزه ارزشیابی
بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف		
بسیار خوب					

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education
(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

۴	۳	۲	۱	<ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با نکات ایمنی در ورزش - آشنایی با نکات بهداشتی و ورزشی - شناخت قابلیت‌های جسمانی و حرکتی و آزمون‌های آن - آشنایی با اطلاعات علمی و مقررات رشته‌های ورزشی 	حیطه دانشی
۱۲	۹	۶	۳	<ul style="list-style-type: none"> - قابلیت‌های آمادگی جسمانی و حرکتی - اجرای مهارت‌های ورزشی - اجرای مهارت درحین بازی 	حیطه مهارتی
۴	۳	۲	۱	<ul style="list-style-type: none"> - رعایت نظم و مقررات - مسئولیت پذیری (همکاری با دبیر، سرگروه‌ها و...) - روحیه تعاون و همکاری - علاقه مندی و میزان پیشرفت - رعایت اصول ایمنی، بهداشتی و اخلاقی (لباس ورزشی، بازی جوانمردانه و...) 	حیطه نگرشی

روش ارزشیابی درس تربیت بدنی در استرالیا

بررسی روش‌های ارزشیابی در برنامه‌ی درسی تربیت بدنی ابتدایی در کشورهای پیشرفته، حاکی از آن است که انواع آزمون‌ها برای این درس به قرار زیر است:

۱- مشاهده‌ی عملکرد مهارتی در پایان کلاس

۲- مشاهده‌ی غیرمستقیم عملکرد مهارتی در حین بازی و ورزش

۳- آزمون آمادگی جسمانی با استاندارد ملی یا استانی یا کلاسی

۴- مشاهده رفتار در حین کلاس

۵- آزمون کتبی یا شفاهی

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیعی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیعی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education
(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

کشورهای ارزشیابی برنامه‌ی درسی تربیت بدنی در نظام آموزشی استرالیا در مقایسه با شیوه‌ی ارزشیابی این درس در ایران به شرح زیر می‌باشد:

جدول (۴): مقایسه‌ی شیوه‌های ارزشیابی درس تربیت بدنی در ایران و استرالیا

شيوه ارزشیابی	مشاهده	مشاهده غیر	آزمون	مشاهده	آزمون کتبی یا شفاهی
کشور	عملکرد	مستقیم	آمادگی	مهارتی در پایان کلاس	رفتار در حین کلاس
ایران	✓	-	✓	✓	✓
استرالیا	-	✓	-	-	✓

بحث و نتیجه‌گیری

در برنامه‌ی درسی آموزش بهداشت و تربیت بدنی، کودکان قادر می‌شوند بهداشت و سلامت خود و دیگران را بهبود دهند و در تمام سطوح زندگیشان این مهارت‌ها را بکار گیرند. به طور خاص اهداف آموزشی تربیت بدنی و بهداشت در کشور استرالیا در پی گسترش دانش و توانمندی‌های انفرادی و جمعی دانش‌آموزان می‌باشد که در این برنامه‌ی آموزشی به گسترش و ارتقای حس هویت فردی، بهبود یافتن روحی و توانایی برقراری ارتباطات مثبت و سازنده اجتماعی توجه ویژه‌ای شده است. در کشور استرالیا دست اندر کاران آموزشی در پی آنند که دانش‌آموزان را در انجام و پذیرش و ارزیابی مهارت‌های حرکتی، دریافت مفاهیم و تدابیر آگاهانه به منظور پرورش خلاقیت و کسب صلاحیت در انجام فعالیت‌های فیزیکی یاری دهند تا این‌که دانش‌آموزان را با فرصت‌های نظامند که امکان لذت بردن از تجربه‌های فیزیکی را فراهم می‌آورد، آشنا سازند و از این طریق دانش‌آموزان را متوجه اهمیت فردی، اجتماعی، فرهنگی و پی آمدهای فعالیت‌های فیزیکی کنند. قائل شدن ارزش و اهمیت برای مقاصد فعالیت‌های فیزیکی و داشته ورزشی در جامعه استرالیا مشهود است؛ چرا که در آموزش‌های تربیت بدنی و بهداشت جامعه مد نظر قرار داده

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education
(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

می‌شود و برنامه‌ریزان آموزشی بر آن باورند که اگر دانش‌آموزان به طور فعال در فعالیت‌های فیزیکی مرتبط با آموزش درس تربیت بدنی شرکت داشته‌باشند، پیامدهای سلامت فیزیکی، وزن مناسب، سلامت روان، سلامت قلب و عضلات و از همه مهم‌تر آمادگی برای آموختن را با خود خواهند داشت و در سطح کلان جامعه سالم و پویا همراه با بهره‌وری خواهد بود و درچنین جامعه‌ای رضایتمندی شخصی و همچنین بیماری‌های صعب‌العلاج کاهش می‌یابد.

پیشنهادهات

باتوجه به اطلاعات به دست آمده از پژوهش حاضر، جهت ارتقای وضعیت کنونی آموزش تربیت بدنی در ایران می‌توان از موارد زیر بهره برد:

۱- **توجه به استانداردهای حوزه‌ی دانشی و مهارتی:** توجه به این استانداردها از سوی دست اندرکاران آموزشی، سبب ارتباط دانش و مهارت‌های بهداشتی و فیزیکی می‌شود و همچنین بین بهداشت و سلامت و یادگیری فیزیکی تعادل ایجاد می‌کند. در ترمیم و بهسازی برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی توجه به این حوزه‌ها بسیار کاربردی است. به عنوان مثال: اگر در برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی اصول آموزشی و تغذیه‌ای با هم ترکیب شوند، عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های فیزیکی بهینه می‌شود. اگر از بُعد دیگر به این مسئله بنگریم توجه به گسترش و تحکیم سطوح مهارت‌های فردی و اجتماعی در خلال مشارکت در فعالیت‌های فیزیکی این اطمینان را ایجاد می‌کند که بین دانش، فهم و مهارت‌های بهداشتی و آموزشی تربیت بدنی و توانمندی‌های عمومی ارتباط برقرار شده‌است. پس بسیار واضح است که این مسئله برای رشد آموزش معلمان و فعالیت یاددهی - یادگیری آنها بسیار حائز اهمیت است.

۲- **توجه به فاکتور انعطاف پذیری در برنامه‌ی درسی:** برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی در استرالیا بسیار منعطف است و این اطمینان را ایجاد می‌کند که یادگیری بهداشت و تربیت بدنی بسیار معنادار و مرتبط با همه‌ی دانش‌آموزان است و دانش، فهم و مهارت‌های ویژه‌ای را به هم مرتبط می‌سازد. لذا می‌بایست در برنامه‌ی درسی آموزش تربیت بدنی علاوه بر شیوه‌های تدریس فعلی از روش‌های فعال دیگر نظیر: شیوه‌های مشارکتی و دانش‌آموز-محور بهره جست تا دانش‌آموزان احساس کنند می‌توانند از این برنامه‌ی درسی در جهت ارتقای زندگی خود استفاده کنند.

لذت‌بخش کردن برنامه‌ی آموزشی از طریق انطباق با نیازهای روز: همان‌طور که دانش‌آموزان بزرگ‌تر می‌شوند (بالغ‌تر می‌شوند) آن‌ها درباره‌ی مسائل کلیدی که در سلامت خود و جامعه‌ای که به آن تعلق دارند مطالبی را می‌آموزند، لذا اگر معلمان بتوانند چگونگی تکنیک‌های حل مسئله را در رابطه با این مسایل آموزش بدهند می‌توانند سبب برقراری و ارتقای سلامت دانش‌آموزان شوند. فراموش نشود که تمام آموزش‌های فیزیکی و بهداشتی جز مهارت‌های اکتسابی هستند و مفاهیم و تدابیر مرتبط با این مسئله دانش‌آموزان را واجد صلاحیت شرکت در تمامی فعالیت‌های فیزیکی

دانشگاه لرستان

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education

(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

می‌کند. دانش‌آموزان در فعالیت‌های فیزیکی به مرور ماهرتر می‌شوند، فعالیت‌های فیزیکی و بافت سلامت فیزیکی به عنوان زمینه‌ای برای فعالیت‌های مشارکتی فیزیکی هستند و این فعالیت‌ها واسطه‌ای قدرتمند برای یادگیری مهارت‌های فردی، میان فردی، رفتاری، اجتماعی و مهارت‌های شناختی هستند.

منابع

۱. آزمون، جواد؛ آجودان گرگانی، ماندانا. (۱۳۸۲). درس تربیت بدنی در مدرسه‌های جهان. معاونت تربیت بدنی و تندرستی وزارت آموزش و پرورش. انتشارات دفتر تحقیقات و توسعه، چاپ اول. [۵]
۲. اسماعیلی، محمدرضا و همکاران. (۱۳۸۳). مطالعه تطبیقی برنامه درس تربیت بدنی دوره ابتدایی ایران و کشورهای منتخب جهان. فصلنامه حرکت، ش ۲۸، صص ۸۶-۶۹ [۱۷]
۳. آقاپور، سیدمهدی؛ شکرانی، ابراهیم. (۱۳۹۰). ارزیابی وضعیت ورزش و تربیت بدنی، شورای عالی انقلاب فرهنگی. [۱۳]
۴. آقازاده، احمد، (۱۳۸۵). آموزش و پرورش تطبیقی. تهران: دانشگاه پیام نور. [۱۵]
۵. آهولا، اسو؛ هتفیلر، براد. (۲۰۰۷). روان شناسی ورزش با رویکرد روانی- اجتماعی. ترجمه: رضا فلاحی و محسن حاجیلو، (۱۳۸۶). چاپ اول، تهران: انتشارات سازمان تربیت بدنی. [۳]
۶. دفتر همکاری‌های بین المللی. (۱۳۷۷). وضعیت تربیت بدنی در سایر کشورها. [۱۶]
۷. دهقانی، محمدرضا. (۱۳۷۹). تربیت بدنی در مدارس راهنمایی از دیدگاه مدیران مدارس، معلمان تربیت بدنی و دانش‌آموزان شهرستان میبد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان. [۱۰]
۸. دیماتئو، ام. رابین، (۲۰۰۵). روان شناسی سلامت، ترجمه: جمعی از نویسندگان پژوهشکده حوزه و دانشگاه زیر نظر هاشمیان؛ کیانوش، (۱۳۸۷). تهران: انتشارات سمت. [۴]
۹. ذبیحی، اسماعیل. (۱۳۸۴). مقایسه مشکلات مدیریت کلاس‌های تربیت بدنی در مدارس محروم و برخوردار از امکانات ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان. [۷]
۱۰. زندی، بهمن؛ فراهانی، ابوالفضل. (۱۳۸۷). مطالعه تطبیقی وضعیت تربیت بدنی آموزش و پرورش در ایران با کشورهای آمریکا و کانادا. نشریه علوم حرکتی و ورزش، ج ۲، ش ۱۲: ۱۰۹-۹۷ [۱۱]
۱۱. سند راهبردتوسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش، سازمان تربیت بدنی، (۱۳۸۱) [۱۴]
۱۲. واعظ موسوی، محمد کاظم؛ شجاعی، علی. (۱۳۸۲). روان شناسی ورزشی. چاپ دوم، تهران: انتشارات سمت. [۶]
۱۳. هاشمی بنی، محمدرضا. (۱۳۷۹). بررسی عوامل تأثیرگذار بر درس تربیت بدنی شهرستان شهرکرد از دیدگاه معلمان تربیت بدنی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه اصفهان [۸]

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

اولین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی، ۲ و ۳ آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

First International Conference on Comparative Education
(November ۲۳-۲۴, ۲۰۱۷)

Lorestan University, Khorramabad, Iran

دانشگاه لرستان

۱۴. The shape of the Australian curriculum: Health and physical Education. Agust ۲۰۱۲ [۹]
]
۱۵. Wuest. Deborah A. and bucher. Charles. A. (۲۰۰۳). " Foundations of physical education, exercise science and sport", ۱۴th edition. Mcgraw- Hill companies new York, US. WWW. Ibe. Unesco.org.[۲]
۱۶. WWW.acara.edu.au [۱۲]